

Nagy-Beeskerek,
Zápolya-utca 1-6 szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Egész évre — — — — 12 kr.
Félévre — — — — 6 .
Negyedévre — — — — 3 .
Egy óra — — — — 1 .
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-
irodáknak.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybeeskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 198. szám.

Kedd, augusztus 31.

Horvát dolgok.

Nagybeeskerek, augusztus 31.

A horvátországi helyzet némiképp szomorító ugyan, de legkevésbé sem aggasztó vagy éppen válságos. Egy ideig pedig olyannak látszott. Az ugynevezett egyesült ellenzék — hogy, hogy nem — csekély gyarapodással került a tartománygyűlésbe, a miben sokan a koalíció növekvő attraktív erejét látták kifejezésre jutni a korábbi frakciós ellenzékhez képest. Első nagyobb-szabású szereplése pedig e koalíciónak alkalmas lehetett arra, hogy gondolkodásba, sőt gondokba ejtse a felületes szemlélőt. Az ellenzék felirati javaslata ugyanis oly szeparatistikus törekvések színében mutatja a nagyarányos pártokat, a melyek erősebben és leplezetlenebbül azelőtt nem mutatkoztak soha. A nagyhorvát álmok hallatlan brutalitással jutnak benne kifejezésre.

Amde ez csupán tenorja a horvát ellenzék négyes, ötös, hatos vagy nem tudom hányas hangversenyének. Éles, kirívó ugyan, de mégsem uralkodó hang. Az alaphangot más adja meg.

Merjük állítani, hogy az anyaország-tól való elszakadás vágya a frakció bármely csekély részében sem oly erős mint egészen más, sokkal kevésbé hőbortos, sokkal realisabb motívumok. Gróf Khuen Héderváry a minap rámutatott ezekre. Fényes polemikus beszédben kifejtette, hogy az ugynevezett egyesült ellenzék oly sok tarkábbnál tarkább elemekből van összetékolva, hogy ugyan nagy mesterség köllött hozzá: megkonstruálni azt a monstruózus felirati javaslatot, melyben a koalíció minden egyes árnyalata jól akart lakni, miközben a káposztának — tudniillik az összetartó kapocsnak — is meg kellett maradni. Egyik töredék a magyar-horvát kiegyezés

hívének vallja magát, de vissza akarja azt állítani a maga „eredeti tisztaságába”, ami frázisnak elég hangzatos, de nagyon is tág teret enged különféle túlzó veletlenségeknek. Egy másik frakció kiegyezési revíziót követel, a horvát autonóm „önállóság” hathatósabb hangsúlyozásával. Egy harmadik csoport holmi osztrák-magyar-horvát trializmust sürget, a negyedik csupán „horvát király”-ról akar tudni és nagykegyesen beérné a perszonális unióval, míg egy ötödik, mindezeket tullicizálva, Fiume, a Muraköz, továbbá Dalmácia és Isztria, de még Bosznia és Hercegovina bekebelezéséről is mer ábrándozni — egy „nagyhorvát királyság” javára. Ez a kivánság, a maga nyíltságával, most jut először kifejezésre egy pártirat keretében.

A bán meggyőződés és a többség óriási helyeslése közt kimutatta, hogy a koalíció egész tarka-barka programja, a felirati javaslatban a többi közt szereplő „nagyhorvát” viselkedéssel együtt, nem egyéb — ámitásnál, oly ámitásnál, mely a derék horvát nép nevében annak covására megy végbe. Tehát merő spekuláció, meggyőződés, őszinteség, önbizalom nélkül. Tudják, vagy legalább tudhatnák jól, hogy a nép távol áll az efféle túlzó veletlenségekől. De azért mégis spekulálnak a koalíciós programzagyvalék képzelt, ráfogott népszerűségével.

A horvát népek egész más kell. Legjobban tudja ezt és leghívebben közeli meg a nép óhaját az ottani nemzeti párt, mely nyíltan és őszintén, minden fentartás és hátgondolat nélkül áll a kiegyezési alapon és védi ezt a partikulárisztikus, állambontó aspirációk ellen. Ez a párt, a magyar kormányval karöltve haladó bán bölcs és erélyes vezéréte alatt, ma époly erős, sőt — az ellenfél nötte óta — még erősebb, mert összetartóbb, mint bármikor azelőtt. Erkölése, politikai és számbeli tulsúlya, mint azt épp a bán

utóbbi felszólalása mutatja, oly nagy, hogy nem vehetnek erőt rajta semmiféle mondva-csinált felforgatási tendenciák.

Felix Ausztria. Az osztrák kormányhoz közel álló, jól értesült forrásból veszi a P. C. a következő bécsi tudósítást:

„A helyzet Ausztriában egy kihegyesődik, hogy a rendes fejlődésben való hit napról-napra tűnik és az osztrák parlamenti és alkotmányos viszonyok bizonytalansága Magyarországon is, amely a legfontosabb szerződések egyikét készülő Ausztriával megkötni, nem kis mértékben irritálja a helyzetet.

Magyarország a maga kétoldalú szerződését csak az alkotmányosan kormányzott Ausztriával kötheti meg. De ahogy a dolgok Ausztriában most fejlődnek, napról-napra kevesebb lesz a kilátás normális állapotokra a Lajtán túl. Hogy gróf Badeni megtarja-e tárcáját és megmarad-e a kormány élén, — ez alárendelt fontosságú kérdés. Minden utána következő miniszterelnöknek hajótörést kell szenvednie ama nehézségeken, melyeket a nyelvrendelet okoz, melyet most már nem lehet a világból száműzni.

Mikor a nyelvrendeletet kihirdették, a németek az osztrák parlamentben oly vad obstrukciót kezdtek, mely lehetetlenné tette a kormányzást s végre is a képviselőház elnapolásához vezetett. Hiába iparkodott a képviselőház elnöksége az erőszakkal szemben erőszakot alkalmazni és a parlamenti tárgyalásokat nyugodt kerékvágásba terelni és hiába fáradozott Badeni miniszterelnök, hogy a parlamenti szünet alatt kiegyenlítse a roppant ellentéteket. Hiába való lenne a nyelvrendelet visszavonása is, mert ha a rendelet visszavonásával a német pártok kielégítetnek látszanának is, az a sokkal nagyobb és erősebb cseh pártot okvetlen az obstrukciónisták táborába kergetné.

Az új ülésszak megvitatásáról egyelőre még nincsen szó, pedig ebben kellene megválasztani a delegációkat és hozzáfogni a közgazdasági kiegyezés tárgyalásához. Oly parancsai ezek az 1867-iki kiegyezésnek, melyeket okvetlenül teljesíteni kell és amelyek nélkül az eddigi viszony folytatására gondolni sem lehet.

Ilyen kilátás mellett Magyarországra nézve különösen vigasztalónak mondható, hogy az ország sorsát egy erős és tömör többség egy erélyes és hazafias érzelmi kormány intézi, melynek élén báró Bánffy biztos kezességét nyújt arra nézve, hogy bármiként alakuljanak az ausztriai események, azok a magyar állameszmét és a magyar alkotmányt nem érinthetik. Báró Bánffy, mint a magyar politika vezetője, megnyugtató mozzanatot képez és a magyar nemzet tántoríthatatlan bizalommal tekinthet a jövőbe és nézheti a dolgok fejlődését Ausztriában.

A „TORONTÁL” tárczája.

Az elkárhozott.

Irtja: Hugues Le Roux.

A gyerek levette a kis faczipót, hogy gyorsabban haladhasson, s éppen akkor ért a templomba, mikor Brentot abbé az üres padok felé fordulva éppen az Oremus fratrest mon dotta.

— Plébános ur, siessen . . . Redouté gasda, aki ott Frileuseben lakik, már utolsót vonaglik . . .

A gyereknek más dolga is volt a faluban, s elment, anélkül hogy valami feleletre várt volna. Brentot abbé sietett a misét bevégezni, levette a miseruhát s készülődött, hogy a be teget a szent áldozásban részesítse.

Esen az októberi reggelen nagyon hideg volt. A levegő szürke volt a ködtől, s béresek kimentek a földre, hogy elvégezzék az utolsó mezői munkákat. Ha haldoklott is Redouté gasda, aki már harminc éve volt bérloje ennek a földnek, a béresek nem halaszthatták el munkájukat ebben az előrehaladt évadban. A plébános el ment a mezőn legelő tehének előtt s felriasztott egy sereg varjút, a mely alig egy puskalövés nyire ismét leereszkedett a földre. Minden, az ég, a mező, az állatok és az emberek egyaránt közönyösek voltak.

— Es a mi sorsunk, gondolta magában Brentot abbé . . . pedig Redouté gasda azt hitte, hogy neki több helye van itt ezen a földön.

A pap észrevette, hogy a sövény mellett egy ember várakozik reá. A mint közel ért homá, rákiáltott:

— Talán még jókor jövök, Fulgence ur . . . Siettem, amint látja.

Redouté legidősebb fia röviden válaszolt.

— Még jókor jött.
— Már nem bírja ki tovább?
— Nem, már nem bírja ki.
— Szívbjaja van?

— A tüdejének, de méginkább a fejének van valami baja . . . Ne sokat adjon rá, plébános ur, akármint mond is . . . A betegség beázal belőle.

— En mindent meghallgatok, szolt a pap, — én soha semmit sem veszek rossz néven.

Fulgence felbiggyesztette az ajkát, mintha ez a válasz nem lett volna inyére.

A gazda szobája a földszinten volt, s a konyhába nyílt. A szobában négy szalmaszék volt. Az ablakról vörös szalaggal átkötött fehér függöny csüngött le. A mahagoni fából faragott ágy három nagy párnája egyszínű vászonnal volt bevonva. A haldoklóra egy nagy dunnát tettek, amely majdnem a menyezetig ért.

A szalmaszékeken ült Redouté felesége és két ifjabb gyermeke. Mindaharman ünneplő ruhát voltak öltözve. Nem szóltak egy szót sem, mint . . . csak megnémultak volna. Várták ennek az embernek a halálát, hogy aztán ismét munkájukhoz láthassanak.

A plébános már régen ismerte ezt a megilletődést, amely a halál előtt szinte kövé változtatja a prasztoikat. De ez a csaknem ellenséges indulatu hidegség, amelylyel a haldoklóra bámultak, szinte nyugtalanná tette a papot. Nem attól félték őt, hogy atyjuk a vallás vigasza nélkül hal meg. A szobának ez a cördije még sokkal bántóbb volt, mintha csupán unatkozta vagy együgyűen bámultak volna. Mintha a félelem lépett volna a szobába s árnyéka végigsuhant volna a haldokló homlokán és a fiuk arcán . . .

Redouté a maga idejében olyan ember volt, akit tiszteltek s akitől félték. A szolgák félték a haragjától, s a szomszédok nem keresték a társaságát. Az egész vidéken közmondásos volt az a makacsság, amelylyel jogát kész volt akár az Isten ellen is megvédelmezni. De most már oly beteg volt, hogy nem birt meginni egy cepp almabort sem, s nem mert ráparancsolni a fiaira, hogy menjenek ki a szobából, mert félt az egyedüllétől.

Brentot abbé ezt az aggodást jó jelnek vette. A bűnbánók ágyai előtt már annyi tapasztalatot szerzett, hogy bizonyos humorral látott a dolgához. Azt hitte, hogy a jóisü vidámság nagyon megkönnyíti a szentség hatását.

Köszönt a szobában levőknek s odament az ágyhoz.

— Ticsoda . . . ki ez itt? . . . Redouté gasda! . . . Hát maga ágyban fekszik? Azt hittem, azért hivatott, hogy meg akar vendégelni egy kis sonkával . . .

A beteg lassan, fáradtan a pap felé fordult. Most már nem volt benne semmi makacsság, csak a szeméből sugárzott ki az erély. Nem mosolygott a tréfán, hanem halk hangon válaszolt:

— Gyónni akarok.
A pap felegyenesedett s így szolt:
— Semmiesetre sem halálos a betegség . . . De azért csak dicsérhetem a buzgóságát.

A haldokló nem a dicséretre, hanem a vigaszra áhítozott.

Visszaemlékezett a katekizmusra s eszébe jutott, hogy milyen feltételekkel lehet a mennyországba jutni.

Megkérdezte a papot:

— Vissza kell térítenem . . . ?
A gyónató kitérte karjait, mintha bizonyosságot akart volna tenni, hogy ez a visszatérés csakugyan nagyon egyszerű dolog.

Bakalovich Ágost.

A halál küzdelmeitől elváltozott arccal fekszik ravatalán kiterítve a központi járás hadani erőteljes főszolgabírája, Bakalovich Ágost. Szomorú, sötét a ravatal, mint minden, a mi olyan szoros összefüggésben áll a halállal, a gyertyák pedig kísérteties fényt vetnek a fekete szobára, a melyben örök álmát alussza egy sokat szenvedett férfi.

A tegnapi és a mai nap folyamán számszerűen fejezték ki részvétüket a gyászoló családnak. Ma délig a következő koszorúkat lehetett látni a ravatalon: Szeretett főnökének — Tullies György; Von Marika, Poldino — Dem gu ten Onkel; továbbá tubarózsa koszoru széles fehér, felirat nélküli szalaggal. A halálozásról a következő gyászjelentéseket vettük:

Torontál vármegyébe kebelezett központi járás tiszti és jegyzői kara mély fájdalommal jelenti szeretve tisztelt főnökének nagyságos Bakalovich Ágost urnak, a Ferencz József-rend lovagja, nyugalmazott főszolgabíró és Torontál vármegye törvényhatósági bizottsága tagjának, f. é. augusztus hó 30 án, d. e. 10 óra kor, hosszas szenvedés után, életének 60 ik, a közpályán töltött 28-ik évében bekövetkezett gyászos elhunytát. A megdicsőültnek porhüvelyé folyó évi szeptember hó 1 én d. e. 10 óra kor fog örök nyugalomra tétetni s a gyászistentisztelet szeptember 2 án reggel 9 óra kor fog lelki üdvéért az Urnak bemutatni. Nagy-Becskerek, 1897. augusztus 30. Áldás és béke hamvaira!

Özvegy Bakalovich Agostné szül. Kögl Helén fájdalomtelt szívvel jelenti úgy saját, mint Plató és Dóra gyermekei, valamint sógora özv. daruvári Greffay Kálmáné szül. Bakalovich Mária és az összes rokonság nevében szeretett és felejtethetetlen férje, illetve atyjuk, bátyja és nagybátyjuk nagyságos Bakalovich Ágost urnak a Ferencz József-rend lovagja, nyugalmazott főszolgabíró és Torontál vármegye törvényhatósági bizottsága tagjának f. évi aug. hó 30 án délelőtt 10 óra kor, hosszas szenvedés után, életének 60-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei szerdán, szeptember hó 1 én, délelőtt 10 óra kor fognak a halottas házól a róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat szeptember hó 2 án délelőtt 9 óra kor fog a róm. kath. templomban megtartani. Nagy-Becskerek, 1897. évi augusztus hó 30 án. Áldás és béke hamvaira!

— ... mindazokat a javakat ...
— Kétségkívül ...
— ... amelyeket mástól elvettem.

Ismét csöndes lett a szoba s a pap nem mert az asszony és a fiuk felé fordulni, nehogy meglássa közönyös arcukat. S aztán megszólalt:

— Lássunk hozzá ...
— Lássunk hozzá ... mormogta a beteg, mint a visszhang.

— Lásuk csak, mi bántja a lelkiismeretét? Talán kitalálom ... a testvérének az öröksége?

A paraszt hosszú, hegyes álla még jobban belemélyedt a párnába.

— Ez az ... éppen ez az ...
Hirtelen közbeszólt a legöregebb fiu:

— Plébános ur ... beszéljen vele ...
azaz, hogy ... de azért mégis ... ellen szólnak?

— Ehhez jogod van Fulgence.
— Ehhez jogom van, igen és nektek is jogotok van.

A bérlő neje vállat vont.
A pap rájuk szólt:

— Nem szégyenlitek magatokat!
De a ficzkók nagyon nyugtalanokdtek s a pap attól félt, hogy nem hagyják békén a haladoklét. Intette őket, hogy türtőztessék magukat.

Az apa nem sokat törődött a fiuk tiltakozásával, úgy látszott, hogy egyetlen gondolat foglalja el. Mintha nem is hallotta volna a fiuk közbeszólását, megkérdezte a papot:

— Es ha nem adom vissza?
A pap összekulcsolta kezeit.

— Akkor kénytelen leszek megtagadni a bünbocsánatot ... S vétekkél áll az Isten színe elé ... halálos bünnel ... A pokol vár magára, tudja ... a pokol ...

HIREK.

Tájékoztató.

Szept. 5. a jegyzői tanfolyam megnyitása
Szeptember 6. Rendkívüli m. közgyűlés.
Szeptember 13. Közigazgatási bizottság.
Október 10. Őszi lövészony Nagy-Becskereken.
Október 11. Millenáris bizottság zárulása.
A gősfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Bauer Zsigmondot számellenőrré nevezte ki a nagybecskereki pénzügyigazgatóságához.

— **Katholikus kongresszus.** Zsombolyáról írják, hogy az autonómiai kongresszusra küldendő képviselő választást a napokban fejezték be az egész járásban. A választás, miként az előrelátható volt, Csekönics Endre gróf győzelmével végződött, ki 273 szavazattal lett autonómiai képviselője a járásnak. — Nagy-Kikindán tegnap kezdték meg a kongresszusi választásokat. Mint előre látható volt, a szavazók óriási többséggel Rónay Jenő főispánra adták szavazatukat. A tegnapi nap folyamán 340 szavazó szavazott le. Ezek közül 338 szavazatot kapott Rónay Jenő főispán és 2 szavazatot kapott Krauszhar Károly hírlapíró. A mai nap folyamán már lanyhább érdeklődés mellett folyt a szavazás. Délig azonban 160 szavazó mégis szavazott. A tegnapi szavazók legnagyobb kontingensét a magyarság adta ki; a németiség körében kisebb volt az érdeklődés.

— **Hadgyakorlatok.** A nagybecskereki honvédszázalaj, mely a törzsszerezzel együtt Lugos táján tartja az idei hadgyakorlatait, folyó hó 25 én ment Lovrinba, 26-án pedig Kétfőlére, hol találkozott a Szeged felől érkező ezreddel, 27-én érkeztek a katonák Vingára, 28-án pedig Fibiszre, hol pihenésre fordították a vasárnapot. Az ezred a meneteket harcászati gyakorlatokkal teszi kellemessé.

— **Október 6.** A nagybecskereki magyar olvasókör, mely mindig első szokott lenni, valahányszor hazafias ünnepélyekről van szó, az idén is elsőnek készül megünnepelni a tizenhárom aradi vértanu emlékét. A kör új helyiségekben felolvasással és szavallattal egybekötött ünnepélyt rendez, melyre — szokás szerint — szívesen látja a közönséget belépő díjak nélkül. A részletes műsorra annak idején még visszatérünk. — A kör ezenkívül október hó folyamán egy nagyobb szabású ünnepélyt készült rendezni felerészben a saját pénztára, felerészben pedig a szegény iskolás gyermekek javára, a melyen egy operettet adnak elő.

— **Vesztett eb.** M. Czerny-ről jelentik, hogy a napokban ismét járt a környéken egy vestett eb, a mely megharapta a 14 éves Csanádi Györgyöt. A kutyát azonnal lebunkózták, a fiút pedig Budapestre vitték a Högyes féle intézetbe.

Az asszony meg a fiuk a szalmaszékeken elnevezték magukat:

— Ah! Ah! ... a pokol!
Az atyának egyetlen arcizma se mozdult. Töprengedett.

Az arca most is olyan határozatlan volt, nem tudott sem igent, sem remet mondani s a vakmerőség küzdött lelkében a félelemmel. A halált hol fekete megsemmisülésnek, hol pedig pattogó tünek képzelte. Ő, aki úgy ragaszkodott a jogaihoz, érezte, hogy jogosan érné a bünhődés. De mégis kételkedett a bünhődésben, mert az élettől megválhatik anélkül, hogy bünhődött volna.

Ebben a zavarban elkezdett képzelődni. Mintha gyönyörű augusztusi napon az utolsó sétat tenne a mezőn. A hálészoba ablakán át végignézett a síkságon, amelyen oly szeliden hullámozt a vetés, mint a csendes tenger. Mintha látta volna, mint futnak le a kis csirkék, hogy igyanak a Lézarde vizéből, s mint szélednek el a juhok, hogy füvet keressenek a kavicsos hegyoldalon. S mind, mindezt egyedül az ő vakmerősége szerezte.

Nem is gondolt ezekre a durva fiukra, a kik észre sem vették, hogy ő haldoklik, csak az bántotta őket, hogy az atyjuk még mindig töpreng, hogy visszaadja-e a birtokot. Kitekintett a luczernára, a répaföldek felé, hogy ő utána ezt a földet már nem fogják „Redouté-birtok”-nak nevezni.

Ez a vízió a pokol és a paradicsom képét egészen elmosta. A föld iránti való szeretet felébresztette bátorságát. Már nem birt fölemelkedni, de határozott hangon nyilvánította ki akaratát:

— Jöjjön, aminek jönnie kell ... Nem adok vissza semmit! ... Huszátkot le az ablakfüggönyöket!

— **Kevés a hotivásár.** A nagybecskereki ipartestület egy küldöttsége ma déiben tiszteltgett dr. Grandjean polgármesternél, azzal a kérelemmel, hogy hasson a polgármester oda, miképp az iparosok mindennap tarthassanak hotivásárt. A polgármester megígérte, hogy tanulmányozni fogja az ügyet és az e tekintetben eddig történt intézkedéseken, s a tapasztaltakról néhány nap mulva felvilágosít ad az iparosoknak.

— **Zsombolya magyarosodása.** Zsombolya, ez a virágzó nagyközség, a multban vajmi keveset tett aziránt, hogy a magyar nyelv a német lakosság körében terjedjen. Nem kutatjuk e mulasztás okait, mert most örömmel arról értesülünk, hogy nagyobb arányokban fognak hozzá Zsombolyán is a magyar nyelv terjesztéséhez. Eddig egy-két magániskolában tanítottak csak magyarul, a nagyszámu és népsűrű községi iskolákban a német volt a tannyelv. Nem rég az iskolaszék azt a határozatot hozta, hogy a most kezdődő tanévtől fogva az alsóbb osztályokban, miután egy óvó is már jótékonyan közrehat, magyar a tannyelv. Ezt fokozatosan folytatják úgy, hogy néhány év mulva a zsombolyaiak nyelvben is magyarokká lesznek, miután érzelemben már régtől fogva azok voltak.

— **Vivókurzus Nagybecskereken.** Vízny Károly nyug. áll. m. kir. honvédfőhadnagy szeptember elsejével nyitja meg Nagybecskereken a második vivókurzust, a mely, miként az első, szintén hat hétig fog tartani. Vízny főhadnagy, ki egyébként nemsokára átveszi egy első fővárosi vivóiskola vezetését, nem szorult arra, hogy külön kelljen kiemelni, milyen megbecsülhetlen pontossággal és lelkiismeretességgel végzi feladatát és képezi ki az ifjúságot a legnemesebb sportban. Általános szokás, hogy a vivómesterek egymásnak eresztik a tanítványokat, hadd boldoguljanak egymással, Vízny azonban nem teszi ezt, hanem ő végzi maga a gyakorlatokat mindenkiel külön-külön s ha a szükség úgy hozza magával, nem csupán a kiszabott óra végéig, hanem tovább is valamivel. A legmelegebben ajánlhatjuk a sportkedvelő fiatalok, különösen a most érkező diákság figyelmébe, a kik részére — ha összegyűl 15-20, — hajlandó egész külön órákat szabni. A tandíj a hat heti időre 18 fnt; jelentkezni lehet Todorcsk Miklós urnál (megyei számvevőség.)

— **Megégett leány.** Szerb Csanádon Jakab József a felső-torontáli ármentesítő társulat Maros menti gátörének tiz éves Viktoria nevű leánykája tegnapelőtt két kis fiu társaságában kukoriczát süttött a fűzesben. A kis leányka ruhája valahogyan tüzet fogott s mire a közelben levő emberek az iszonyu jajgatásra segítségére siethettek, a lángban álló gyermek anyjira összeégett, hogy ott a helyszínén kiszenedett.

— **Jönnék a kis diákok.** Mikor a fürdő idény végződik, akkor kezdődik a diákvilág. Mikor az aranyláncos, fehér mellényes urak és selyembluzos hölgyek visszatérnek a fürdőből, szőszke sváb gyerekek és a nehéz járásu szerb fiuk akkor kerekednek föl a falvaikból és bezónáznak a városba, hogy ott tudományt és magyarságot szívjának magukba. Naponkint sergestől jönnek a Délvidék minden pontjáról, hogy a tanév előtt lakásról, kosztról és könyvekről gondoskodjanak. Az iskolák bejárójánál eleven élet pezseg és a diák könyvvásárt tart nagy zajjal, amig csak be nem esteledik. A diákvásárnak is vannak apró börzianerei és nagy balekjei: fiuk, akik rongyos könyveiket méreg drágán adják el és fiuk, akik azt méreg drágán vásárolják meg, s az a boldogabb, a melyik jobban tudja becsapni a másikat. Valami névtelen, gyönyörű poézise van ennek az időszaknak. Új, eddigél ismeretlen érzés, szorongás fogja tartva annak a kis fiunak a keblét, a ki most lépi át először az iskola küszöbét. Még az öreg diák is megváltozik egy két napra, mert fölteszi magában, hogy ezentul már fog tanulni, annyira hat rá az új levegő, a két hónapig nélkülözött társaság s részben az a tudat is, hogy most már nyolczedikos lesz, aki jövőre talán nem kerül vissza az intézet falai közé. Egy néhány napig tart a nyüzsgő, zajos élet poézise, azután megkezdődik újra a próza s tart egy hosszú esztendőn keresztül.

— **Sertésvész.** Szerb-Klári községben hivatalosan konstátálták, hogy fellépett a sertésvész, miért is a község határát zár alá helyezték.

„Hallja maga.“

Ne a XIX. század végét sajnáljuk „hallja maga“ Bijou és ne tessék általában a nőkről úgy gondolkodni. Dodo Ur, mint akik az Önök ugynevezett „hallja magá“-juknak a bizalmasság és baráti formáság kedvéért örülnek. Ne tessék azért rám haragudni sem Dodonak, sem Bijounak, ha azt mondom, hogy ennek a kiállhatatlan, tapintatlan és semmikép sem szalonképes, sőt minden jobb érzést megtagadó modernak ökökölcsönösen saját maguk az okai. Bizony, „hallja maga“, Bijou, én egy cseppet sem tartom magamra nézve hízogónak, ha engem egy idegen ember — egy fiu — „hallja magá.“ Meglehet, hogy azért, mert nagyon közönségesen gondolkodom — nem sikkesen, nem előkelően, nem divatosan, — de nem tehetek róla, mert az előkelőségre, szalonképességre — ami most uralkodik — születni kell. Es ha Bijou még úgy fog is haragudni, még úgy is fog ócsárolni, nem tehetek róla, de el kell ismernem, ha valami fiutól „hallja magá“ hallok, bár nem hozzám intézi, mégis elmegy a kedvem még a látásától is.

De higgye el Dodo Ur, hogy egyrészt Önök is ebbe, a mondjuk bizalmas viselkedésbe kényszerítik a leányokat. Ha egy lány nem kezér és nem divatos, ha t. i. nem „hallja magá“ és nem iszik versenyt Önökkel, ha igazán csupa jószágból, szerénységéből is az Önök gunyos beszédére nem vág hatalmasan vissza, ha udvarlásaikra, melyek az önök részéről, bocsánat, a legtöbb esetben sértők szoktak lenni, — mit azt hiszem, szintén csak sport kedvéért üznek, úgy mint most mindent, — hogy aztán barátaik körében elhenczegjenek vele, hogy találtak egy „sült libát“, vagy egy „hamis kis angyalt“; ugye így tesznek? Az előbbivel aztán elhenczegnek, hogy bolondul Önökért és sajnálkoznak rajta, az utóbbival szintén elhenczegnek, hogy most meg a kis kaczer fejét el tudták csavarni. Mind a két fél, úgy az előbbi, mint az utóbbi „hallja magá.“ Ne higgye, hogy mindkettő szívesen teszi, legfőleg az utóbbi, az is csak azért, hogy kevésbé legyen feltűnő. Higgye el Dodo Ur, hogy a lányok nagy része alig képes beszélni a „hallja magával“, mintegy megakadnak beszédjük fonálában és mikor egy egész idegen emberrel beszélnek így a divat kedvéért „muszáj“ból akkor is mindég úgy vannak szegények, mintha valaki a fülüket cibálná. A durvaságra születni kell. Ki fogja nekem azt mondani, hogy ha ő egy teljesen idegen fiuval összejön, akit most lát először, azzal bizalmasan elbeszélget a „hallja maga“ által.

Ezt velom ugyan nem hiteti el. Megengedem, hogy egyik ember jó benyomást tesz ránk, a másik pedig kellemetlent; de az nem függ a „kisasszonytól“ és ép úgy nem a „hallja magától“. De a divattal kell haladnunk, melyen egy két lány nem változathat, mert akkor igazán nem tudom, miféle titust kapsz, mikor csupán a tartózkodó viselkedésért is megkapja az „ostobát“, „látszik, hogy nem járt társaságba a szegény“, „ezzel a libával nem foglalkozom“ot, „kedves barátom, olyan ez mint a „sült rák“ot, s az ily megtisztelő titulusoknak egész sorozatát.

Erről azonban nem lehet tenni. Itt a jobb érzés kedvéért is szövetkeznünk kellene, hogy egy több tagból álló társaság elvégezhesse azt, amit egy lány el nem végezhet s miért csak kinevetnék. Természetes, hogy ezt a fiuknak, nem pedig a lányoknak kellene végezniök, kik a divatos fiukat uraznák, azok pedig sans géne „hallja magáznak“ őket tovább is és oktahnák a „hallja maga“ kedélyességére, annak divatban tartására, mert hisz a „kisasszony“ „kopott és mult századias.“

Egy leány.

Legujabb hírek.

A temesi alispán elítélve.

Temesvár, aug. 30. Deschán, temes megye alispánja ismert ügyében a fegyelmi választmány kimondotta ítéletét, mely szerint Deschán Achill a fegyelmi vétségek elkövetésében vétkesnek találta és ennek következtében hivatalvesztéssel büntette.

A budapest—berlini telefon.

Budapest, aug. 30. A budapesti kereskedővilág régi vágya megvalósult, a mennyiben a budapest—berlini telefon most már elkészült. A telefont tegnap próbálták ki és a próba annakteljes használhatóságát igazolta. Berlini hírlapírók és telefon-hivatalnokok folytattak beszélgetést az új telefonon, mely a zsurnalisztikára is nagy fontossággal bír, a mennyiben megkönnyíti és meggyorsítja a hírszolgáltatást. Az óriási távolság dacára a hangot tisztán lehetett hallani. Érdekes a megemlékezés, hogy a budapest—berlini telefonvonal a leghosszabb közvetlen telefon vonal, de legdrágább is, a mennyiben három percnyi beszélgetés 4 márkába, 2 fut 40 krba kerül. A telefont szeptember 1 én adják át a forgalomnak.

A keleti események.

Berlin, aug. 30. A Neueste Nachrichten londoni levelezője, az angol keleti politika hirtelen változásának magyarázatát abban találja, hogy londoni irányadó körök meggyőződése szerint Péterhofban, a császártalálkozások alkalmával, Oroszország és Ausztria-Magyarország közt megállapodás létesült a török kérdésben, Németország pedig hozzájárult ehhez. Alapos ok van annak feltevésére, hogy Törökország felosztását is elhatározták, oly értelemben, hogy Ausztria-Magyarország Macedóniát kapná. Németország ebbe is beleegyezett, Franciaországot pedig most nyerték meg, Faure látogatása alkalmából.

Táviratok.

Faure elnök otthon.

Budapest, auguszt. 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból telegrafálják: Ma érkezett haza Faure Félix köztársasági elnök Oroszországból. A pályaudvaron ezernyi nép tolongott, fogadására megjelentek a város község tanácsosai és megye tanácsosai is. A nép, melyet az ellenzéki lapok nagy része még tegnap figyelmeztetett, hogy ne éltesse a kormány tagjait, sürrien kiáltozta, hogy „Vive Meline“, „Vive Hanotaux“, de éltette a köztársaságot és Oroszországot is. A merre Faure bevonul, mindenféle diadalkapuk vannak; a nép lelkesedése leirhatatlan. Az elnök az opera előtti téren fogadta a tanács üdvözlését. A város több helyén tünepélyek folynak.

Milán király Karlsbadban.

Budapest, augusztus 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Karlsbadból jelentik, Milán exkirály ma odaérkezett A tőzsdéről.

Budapest, aug. 31. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kínálat és vételkedv egyaránt lanya, forgalom 15.000 mm. Az árak 30—40 krajczárral estek. Kötöttett:

Buza szept.-okt.	11-42—11-43
Buza márcz.-április	11-38—11-40
Tengeri 1898 máj.-juniusra	5-59— 5-60
Tengeri 1897 aug.-szeptre	4-98— 5-05
Tengeri szept.-okt.	4-98— 5-05
Zab szept.-októberre	6-00— 6-02
Repoze aug.-szeptemb.	13-20—13-30

VASUT-UGYEK.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

Szász magy. vasuti kötelek.

(Pótlék kiadása.)

Folyó évi szeptember hó 1 én a fenti kötelekben érvényes 1., 4. és 5. sz. díjszabási füzethez az V. pótlék, a 2. és 3. sz. füzethez pedig a VII. pótlék lép életbe, mely pótlékok az 5/b, (gabona stb.) 5/d, (korpa stb.) és 13/a, (vas és acél stb.) kivételos díjszabást illetőleg új díjtételeket tartalmaznak.

A mennyiben az új díjtételek a régiéknél magasabbak, amazok csak folyó évi október hó 1-én lépnek hatályba.

Ugyancsak folyó évi szeptember hó 1 én a nagy-kikinda—nagy-becskereki, bács bodrogpuszta fenyő—kun szt.-mártoni és kun szt.-márton—szentesi h. é. vasut állomásaival való forgalomban 5/b (gabona) 5/e (kukoricza) és 6 (üreszsák) ra fennállott kivételos díjtételek hatályon kívül helyeztetnek.

A pótlékok a részes vasutaknál megszereshetők.

Budapest, 1897. augusztus hó 25-én.

A magy. kir. államvasutak a részes vasutak nevében is.

(Utánnomat nem díjaztatik.)

M. kir. államvasutak.

Versenytergyalási hirdetmény.

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a n. bogsáni felvételi épület bővítésének és átalakításának, továbbá két váltóúri őrház és melléképítményeinek munkáira.

A tervek, költségvetés, ajánlati minta, szerződés tervezet, pályázati feltételek Szegeden az üzletvezetőség pályafontartási osztályában és Temesváron a temesvár—n. bogsáni osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1897. évi szeptember hó 10 én déli 12 óráig kell a szegedi üzletvezetőség titkárságánál benyújtani. Az ajánlatok a kiszolgáltattott mintákon 50 kros, a mellékletek 15 kros bélyeggel ellátva lepecsételt borítékban „Ajánlat a N. Bogsáni állomáson létesítendő magas építmények munkáira“ felirattal ellátva adandók be.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon tehát legkésőbb 1897. évi szeptember hó 9 ikén déli 12 óráig 450 azaz négyezszázötven forint bánatpénzt kell a m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségnek gyűjtőpénztárából készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban letenni.

Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Készpénzben letett bánatpénz után kamat nem követelhető.

Csak az összes munkákra tett és idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Szeged, 1897. augusztus hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Nyilttér.)

Krondorfi Savanyuviz

KELLEMEZ IZE MIATT

UGY MINT ASZTALI VIZ

DE LEGINKÁBB MINT

gyógyviz

tüdő, gyomor és
vikhólyag bántalmaknál
sikeresen használtatik.

Főraktár N.-Beeskereken:

Armbruster József urnál.

649—104

*) Az e rovat alatt közzétett nem vállal felelősséget a szerk.

Hirdetések.

46888. sz. 1897. Torontálvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Nagybecskerek r. t. városnál leköszönés folytán üresedésbe jött és 500 frt készízetés, valamint 100 frt lakbér járandósággal szervezett irnoki állás választás utján betöltésére ezennel pályázatot hirdetek, azzal, hogy a pályázati kérvények f. é. szeptember hó 30-ig nyújthatók be s azon értesítéssel, hogy a választás általam külön meghatározandó időben Nagybecskerek város tárgyalási termében fog megtartatni.

Kelt N.-Becskereken, 1897. évi aug. hó 20-án.

Alispán szabadságon:

Gr. Bethlen, s. k.
főjegyző.

793-3.1

Torontáli helyi érdekű vasutak.

7649. szám.

792-3.1

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott tüzletigazgatóság a torontáli helyi érdekű vasutak részére az 1897. október 1-től 1898. szeptember 30-ig szükséges 3000 köbméter bukkhasábfá és 300 köbméter kevert tüzifa szállításának biztosítása céljából ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Alulírott tüzletigazgatóság kiköti, hogy a fenti mennyiségből 25%-al többet vagy kevesebbet vehessen igénybe, mely körülményről szállító 1898. év márczius hó végéig értesítettik.

A szállítani kívánók felhivatnak, hogy 50 kros bélyeggel ellátott ajánlataikat f. év szeptember hó 10-ig alulírott tüzletigazgatósághoz nyújtsák be.

Az ajánlatokban világosan kiteendő, hogy a szállító a torontáli helyi érdekű vasutaknál érvényben levő általános és az idevonatkozó különleges szállítási feltételeket, melyek az alulírott tüzletigazgatóságnál darabonként 20 kr., összesen 40 kr-ért és azonkívül 20 kr. postaportó beiktatása mellett megszerezhetők, ismeri és elfogadja.

Az ajánlatokban kitüntetendő még, hogy a fa hol vágatott s megjelölendő azon állomás a hol azt átadni óhajtják.

Az ajánlatokhoz az ajánlott tüzifa összértékének, 5%-a csatolandó bánatpénz gyanánt.

Az egységárak, a kocsiba rakás költségeit is beleértve, az ajánlatban betűkkel kiírva kitüntetendők.

A torontáli helyi érdekű vasutak tüzletigazgatósága fenntartja magának a jogot a beérkezett ajánlatok között szabadon választhatni.

N.-Becskerek, 1897. évi augusztus hó 26-án.

Az tüzletigazgatóság.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Hirdetmény.

Hertelendyalva község határa területén a vadászati jogot 1897. évi október hó 1-ő napjától hat évre bérbe adja. A nyilvános árverés folyó évi szeptember hó 15-ik napján d. u. 3 órakor fog megtartatni. Árverési feltételek a jegyzői irodában betekintheők.

Hertelendyalván, 1897. évi augusztus hó 28-án.

790-1.1

Községi előljáróság.

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár Részvény-Társaság

(ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapest, VI. ker., külső váozi-ut 45. sz.

Bürgönysim: SZIVATTYUGYÁR BUDAPEST.

GYÁRT:

mindenféle gőzgépet, Schmidt-féle forgómotorokat (40% szénmegtakarítás), Keretű részeket, körfűrészeket és csertöröket. Gőzkazánokat, előmelegítőket, tartányokat. Mindenféle szivattyukat gőz-, szij- és kézi-hajtásra, valamint villamos üzemre. Artézi kútfelépítményeket vasból. Tűzfeckendőket és vízszállítókat, tűzoltósági felszerelési tárgyakat. tisztasági szereket, öntöző-kocsikat, sárkaparó- és seprőgépeket, uthengereket. Egészségügyi szereket, mint gőzfertőtlenítő készülékeket, teljes fertőtlenítő telepeket, póczegődő tisztító készülékeket. Vas- és ércöntvényeket, harangokat. Keményöntésű aczélfelületű tűzrostélyokat egyenes és kigyóalakban, valamint polygon rostélyokat.

LÉTESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezeték és légszuszberendezéseket. központi fűtéseket.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek.

197-4030

„SCHWIFT-FEGYVERGYÁR-KERÉK”

„STIRIA”,

a világplaozon legjobbnak elismert kerékpárok; továbbá

„PREMIER-HELICAL”

és egyéb elsőrangú gyártmányok.

Javítások pontosan eszközöltetnek.

Raktáron tartatnak: osengetyűk, lámpák, cyclometerek, lábtartók, csomagtartók, fogaskerekek stb. Torontálmegyében egyedüli raktár a hirneves

„TELESCOP-SZIVATTYUK”-ból.

NOVÁK J. C.

Nagybecskereken.

493-28.17

FEHÉR MIKLÓS

gépgyáros ajánlja

a m. kir. államvasutak gőzcséplőkészleteit, továbbá a legújabb szerkezetű magánjárókat és mindennemű egyéb gazdasági gépeket, ugymint: ekéket, boronákat, hengereket, vetőgépeket, (cirkulár)-körfűrészeket, malomberendezéseket, trieröket, darálókat, a legjobb perenospora-fecskendőket, szecskavágókat, bakkerrostákat stb. stb. kedvező fizetési feltételek mellett legjutányosabb áron, hitelképes vevőknek több évre terjedő részletfizetésre.

307-12.12

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁROS BUDAPEST, ÜLLŐI ÚT 23.

Leégett m. kir. államvasuti cséplők keretei készpénzért beváltatnak, valamint régi gépek újakkal becsereztetnek.

== Cséplési időnyre vedőimnek megbízható gépészektől gondoskodom. ==

Képes árjegyzék kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve.

FEHÉR MIKLÓS gépgyáros

Budapest, IX. Üllői-ut 23. sz., (a „Köztelek” mellett).